

24.10 teabepäev

Kemikaali kontrolli teenuse eksperdi Reelika Kuusiku vastused valdade küsimustele.

Päästeamet kirjutab, et maakasutuse planeerimisel tuleb aluseks võtta metoodika „[Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine](#)“. Siis on Päästeametil [juhend](#) planeerijatele ja projekteerijatele.

Selgitus: Juhend ja metoodika on koostatud ja avalikustatud selleks, et paika panna ühtsed põhimõtted kemikaaliseaduse § 32 täitmiseks. Kuna ohutuse tagamiseks on vajalik säilitada ohutute vahemaade olemasolu, saab aluseks võtta metoodika ehk lähtuda ehitise tundlikkusest ning tsoonidest/ohualadest.

Seal on kirjas järgmine:

Päästeametile tuleb esitada kooskõlastamiseks üld-, eri- või detailplaneering (edaspidi planeering) ja ehitusprojekt (kemikaaliseadus § 32 lõige 4): 1. uue käitise asukoha valikul; 2. olemasoleva käitise tegevuse laiendamisel või tootmise suurendamisel, kui selliseks tegevuseks on vaja algatada planeering või muuta seda või anda ehitusluba; 3. ohtliku ettevõtte ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte ohualasse jääva maakasutuse planeerimisel või sinna ehitise kavandamisel.

Selgitus: Antud nõue tuleneb konkreetset kemikaaliseadusest ehk

- a) kui planeeritakse uut suurõnnetuse ohuga ja/või ohtlikku ettevõtet
- b) kui tehakse olemasolevas suurõnnetuse ohuga ja/või ohtlikus ettevõttes olulisi muudatusi (nt laiendatakse tegevust, suurendatakse tootmismahтусid, sh kemikaalide koguseid)
- c) kui ehitatakse olemasoleva suurõnnetuse ohuga ja/või ohtlikku ettevõtte ohualasse.

Lisaks juhime tähelepanu, et kemikaaliseaduse § 32 on paika pandud erinõuded maakasutuse planeerimisel ja ehitise projekteerimisel. Sealhulgas maakasutuse planeerimisel ning projekteerimistingimuste ja ehituslubade andmisel tuleb arvestada käitisest lähtuvate asjaoludega.

Ja edasi: *Riskide hindamise tulemused peavad olema planeeringu avalikustamise materjalide koosseisus. Üldplaneeringute, detailplaneeringute ja ehitusprojektide koostamisel tuleb arvestada juba tegutsevate ettevõtete avaldatavate riskidega, iseäranis kui kavandatakse tegevusi suurõnnetuse ohuga või ohtlikku ettevõtte ohualadesse. Olemasolevate suurõnnetuse ohuga või ohtlikku ettevõtte riskianalüüsid on konfidentsiaalsed ning ei ole täies ulatuses avalikustatavad.*

Kuidas avalikustada riskide hindamise tulemused kui ettevõtte riskianalüüsid on konfidentsiaalsed? PlanS § 11 lg 1 ütleb, et asjakohaseid riskianalüüse tuleb arvesse võtta. Mida siis Päästeamet tegelikult soovib?

Selgitus: Täies ulatuses ei ole ettevõtte riskianalüüsid tõesti avalikustatavad, aga ettevõtted peavad koostama ka riskianalüüsi kokkuvõtted (tegemist avaliku dokumendiga), kus kirjeldatakse järgmist: teave suurõnnetuse riski, inimese elule, tervisele ja keskkonnale avalduvate võimalike tagajärgede ja ohuala suuruse ning suurõnnetuse korral kohustusliku käitumise kohta. Vastavalt kemikaaliseadusele § 23 lg 7 edastab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet nii ettevõtte teabelehe kui ka riskianalüüsi kokkuvõtte teadmiseks ettevõtte asukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele. Samuti teabelehe puhul on tegemist avaliku dokumendiga. Antud dokumente ongi võimalik kasutada planeerimise/projekteerimise protsessi juures.

Lisaks on kemikaaliseaduses § 27 lg 7 veel viide sellele, et käitamisoa taotlusest teavitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ettevõtte asukohajärgset kohaliku omavalitsuse üksust. Kohaliku omavalitsuse üksus annab arvamuse kavandatava tegevuse kooskõla kohta kehtiva planeeringuga 30 tööpäeva jooksul teavituse saamisest arvates. Ehk pärast info saamist uue ettevõtte kohta on võimalik kohalikul omavalitsusel hinnata tegevuse kooskõla kohta kehtiva planeeringuga.

Lisaks kohustub kemikaaliseadus (§ 32 lg 2) ohtliku ettevõtte või suurõnnetuse ohuga ettevõtte käitajat andma piisavat teavet ettevõtetest lähtuvate riskide ja ohtude kohta, kui seda taotleb pädev asutus

planeeringu koostamiseks, projekteerimistingimuste või ehitusloa andmiseks. Seega kohalik omavalitsus saab küsida olemasolevast ohtlikust ja/või suurõnnetuse ohuga ettevõttest täiendavat informatsiooni.

Planeerimisseadus § 11 lg 1 toob välja mõiste asjakohased riskianalüüsid, selleks võivadki olla näiteks nii kemikaaliseaduse kui ka hädaolukorra seaduse alusel koostatud riskianalüüsid ehk neid dokumente on võimalik võtta aluseks planeerimisprotsessis.

Päästeameti juhendis seisab:

Üldplaneeringu hindamisel keskendub Päästeamet järgmistele punktidele: 1. välja toodud riskiallikad vastavad Päästeameti andmetele; 2. riskide arvestamine on piisav; 3. planeeritavast lähtuvalt võimalike õnnetuste riske on hinnatud piisavalt detailselt; 4. planeeritavad kaitsemeetmed on piisavad, lähtudes võimalikust parimast tehnikast; 5. juhendi „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine“ alusel riskimaatriksi otsus.

Selgitus: Oleme välja toonud punktid, millele keskendume planeeringute/projektide hindamisel.

Räägiks konkreetselt: Rāpinas on 1 ohtlik ettevõte, Põlvas 3, Võru maakonnas on 3 ettevõtet. Kas Päästeamet saab esitada riskiallikate nimekirja (vt p 1)?

Selgitus: Ühed riskiallikad ongi ohtlikud ja suurõnnetuse ohuga ettevõtted. Lisaks võivad piirkonnas olla veel teisigi riske, nt üleujutusohhtlikud alad, ohtlikud teelõigud ning raudteed ja muud sõlmed, kiirgusohhtlikud objektid ja ohustatud alad jne. Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted moodustavad vaid väikese osa riskiallikatest. Kohalik omavalitsus peab oma piirkonda hästi tundma ehk teadma millised on piirkonna riskid, kas midagi on juurde planeerimisel ning millised on mõjud, sh rakendatavad kaitsemeetmed. Päästeamet, vastavalt oma hinnangule, saab täiendada/anda soovitusi, millega tuleks veel arvestada. Seetõttu on oluline, et meid kaasatakse võimalikult varajases protsessis. Riskiallikad on pidevas muutuses (ettevõtteid tuleb juurde, muutuvad teolud, üleujutusosalad jne), seega kindlalt loetelu ei ole võimalik täna anda – saame rääkida hetkeseisust.